„UKRAIŃSKYJ HOŁOS“ Przemyśl. Należytość pocztową uiszczono ryczałtem.

Ч. 18. (594) Неділя, дня 24. Травня 1931. Рік XIII.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

PRZEMYŚL
Вcч. о. Прелат А. Зубрицький
Пл. Чацького 5.

Конто П. К. О. в Варш

Ціна примірника 25 сот.

Рахунки платні й позивні в Перемишлі, а замовляючий анонс вже тимсамим без застороги годиться на це.

Передплата вкраю виносить 10 зол. річно, 5·50 зол. піврічно, 3 зол., чвертьрічно. — Для **Чехії** на рік 72 к. ч., $\frac{1}{2}$ — 40 к. ч. $\frac{1}{4}$ — 20 к. ч. Для **Франції** — 60 ф. річно, $\frac{1}{2}$ — 35 ф., $\frac{1}{4}$ — 20 ф., Для **Німеччини** — 10 мар. річно, $\frac{1}{2}$ — 6 мк. $\frac{1}{4}$ — 3.50 мк. Для **Бельґії** — 90 б. ф. річно, $\frac{1}{2}$ — 50 б. ф. $\frac{1}{4}$ — 30 б. ф. Для **Америки** $2\frac{1}{2}$ ам. долярів річно. Рукописів Редакція не звертає, неоплачених писем не приймає.

Др. ІВАН КУРОВЕЦЬ

б. Державний Секретар здоровля З. О. У. Н. Р., член Національної Ради в Станиславові, декан медичного факультету тайного українського Університету у Львові,

упокоївся у Львові дня 13. травня ц. р. у 69. році життя.

Відійшов від нас на віки великий громадянин, що за свою довгу всебічну громадянську працю, за свій хрустальний характер удостоївся щастя, що був 1918—19 р. представником української Влади на нашій землі, а через те став історичною постатю. Вже як студент університету у Відні відзначався між своїми товаришами, що вибрали його головою Т-ва »Січ«. Як лікар осів у Калуші, де працював повних 30 літ та поклав великанські заслуги як організатор всіх починів на політичному, економічному й культурно-освітному полі. Про працю Покійного в Калущині свідчитимуть по вік інституції, що їх здвигнув Покійний, та висока національна свідомість калуської Верховини. Після війни осів Покійний у Львові. Хоча особисті й національні катастрофи сильно підорвали його здоровля, не покинув громадської роботи, а всю енергію й весь вільний час посвятив »Народній Лічниці« та справі будови українського шпиталя у Львові. Писав для народу популярні виклади про здоровля та не відтягався й від політичної праці, при якій не знав ніяких компромісів і навіть у найтяжчих хвилях не сплямив прапора, що його так високо тримав у 1918/9 роках. Ціле життя був громадянином виїмкової чесноти, що все своє знання, досвід безкорисно віддавав на службу Нації. — В. Й. П.

„Батьки“ й „діти“.

Від якого десятка літ ми є свідками певних розходжень, чи краще сказати розламу внутрі нашої суспільности. Розламу, який вже сьогодні можна назвати поділом на стару й молоду ґенерацію, або на „батьків“ й „дітей“. Причина того розламу це брак державности та нормального розвитку нашого суспільного, в повному того слова значінню, життя. Зпочатку це розходження було мало замітне, відтак приблизно в 1924—25 роках ставало воно яркішим, аж у кінці довело до розламу й поділу, який ми вище означили й якого ми є сьогодні свідками.

Хто уважно слідкує за нашим суспільно-громадським і політичним життям від початку попереднього десятиліття аж по сьогоднішний день, цей мусить признати, що розлам цей має психольоґічні основи.

„Батьків“ з психікою оформленою перед війною в рямках австрійської чи російської держави, психікою консервативною, склонною до реалізму, який переходить в опортунізм, переросли обставини і їх спосіб думання і не відповідає духові часу.

„Діти“ — себто молода ґенерація з психікою оформленою в часі найвищого зриву, бо національної революції й української державної самостійности, дарма що короткої, не можуть погодитися зі застарілими думаннями своїх „батьків“ і йдуть з духом часу.

Явище в житті народів не нове, зрозуміле й оправдане; ми повинні не лише бути вдоволені, але радіти й його піддержувати, бо воно є ознакою, що йде нове українське покоління з новим психольоґічним наставленням, яке дає запоруку позитивного закінчення розпочатого Великого Діла.

Всякі спроби завернути чи здержати це явище, у формі низьких і примітивних лайок і наклепів чи зауваг, які відомі навіть дітворі, яка бавиться на подвірю, що „тактика має рішаюче значіння“; про „аналізу та синтезу“, про „мету“ й „засоби“, про „дійсне усвідомлення“ та орґанізацію мас“, „самодіяльність“, „не від мас а до мас“ і т. д. і т. д., — все те на ніщо не придасться, бо це відомі й самозрозумілі речі. Того процесу, який відбувається сьогодні в нашій суспільности, вже не завернути, дарма, чи він для декого приємний чи ні, чи кому подобається чи ні. На це історія не зважає. Тут іде про те, щоби новому психольоґічному наставленню „дітей“, додати знання з кождої ділянки. Цего знання, яке називається „фільозофією життя“. Це вже є не лише завданням, але святим обовязком „батьків“. І тут нічого не поможе нагінка на „дітей“. „Батьки“ мають таких „дітей“, на яких собі заслугують.

Це дуже добре розуміють „батьки“ у всіх націй і цей обовязок супроти своїх „дітей“, а тим самим і супроти майбутнього своєї нації на кождім кроці точно сповняють. Вистарчить трохи поцікавитися веденням молоді, щоби переконатися, що нації, чи анґлійська, французька, німецька, чеська, польська чи навіть московська на еміґрації, цей обовязок розуміють і своїх „дітей“ ведуть в країну знання. Під проводом, але не командуванням „батьків“ „діти“ всіх націй доходять до обєктивного знання.

Якже це питання представляється у нас? Взагалі ніяк не представляється. Наші батьки, за винятком пару одиниць не мають найменшого зрозуміння для *ведення* молоді. І то так в краю як на еміґрації.

На еміґрації в її центрі, в Чехословаччині, де находяться три українські високі школи, ми не мали нагоди почути, щоби там „батьки“, професори цих шкіл, занялися веденням молоді й подавали їй з ділянки знання щось більше, як обовязкові предмети з катедри. В той час тутже їм під боком московська еміґрація не опускає ані одного дня і дає для своєї молоді навіть по кілька рефератів денно з кождої ділянки, яку тільки *життя* зі собою приносить. І на сором нашій професурі на еміґрації наша молодь, бажаюча того знання, змушена ходити на ріжні реферати московських чи інших чужих професорів. Не інакше мається справа в краю.

Натомість, у наших „батьків“ зродилося нічим не оправдане стремління командувати „дітьми“ - молодю й запрягати її до своєї політичної тарадайки.

І коли це командування стрінуло цілком зрозумілий і оправданий спротив „дітей“, яким поза командуванням нічого не давалося, тоді „батьки“ почали ніяк незрозумілу й нічим неоправдану, примітивну, позбавлену всяких культурних форм нагінку проти „дітей“,

Sygn. III. 1. Pr. 28|31. Wyciąg z dziennika ogólnego posiedzeń Sądu Nr. 56. — Sąd okręgowy w Przemyślu jako Trybunał dla spraw prasowych na posiedzeniu niejawnem dnia 9 maja 1931 po wysłuchaniu Prokuratora okręgowego, na mocy §§ 489 i 493 ust. p. k. z r. 1873 orzekł: 1) że treść artykułów umieszczonych w Nr. 16 z dnia 10 maja 1931 wychodzącego w Przemośłu czasopisma perjodycznego „Ukraińskij Hołos“, a to: na stronie 6 cały artykuł pod tytułem „Slidy sledztwa“ i t. d., w artykule pod tytułem „I Pany baczat, szczo ukraińskie seło hołoduje“ od słowa „Także“ do końca zdania i w artykule pod tytułem „Wyjszły na wolu“ od słowa „Na policji“ do końca zdania“ i w artykule pod tyt. „Komu dobre chorowaty na nerwy“ od słów „W motywach sůdu“ do końca artykułu — zawiera w sobie znamiona zbrodni z § 65 a. u. k. i występku z art V. noweli z 17. XII. 1862 ex 1863 L. 8 Dzup. i §§ 487, 491 i 493 u. k., 2) że konfiskata tego numeru czasopisma „Ukraińskij Hołos“ jest usprawiedliwiona, 3) że rozpowszechnianie rzeczonego artykułu jest wzbronione. Zarazem poleca się Redakcji czasopisma „Ukraińskij Hołos“, by po myśli § 29 ust. pras. z dnia 17. XII. 1862 Nr. 6 Dz. Ust. państw. austr. z r. 1863, treść tego orzeczenia bez powodów na pierwszej stronie najbliższego numeru swego czasopisma bezpłatnie umieściła. — Przewodniczący: Haninczak wr., Protokulaut: Repczyński wr., Za zgodność: Sidorski.

починаючи звичайними лайками а кінчаючи провокаційними денунціяціями. І то так у розмовах, як в пресі, у спеціяльних публікаціях як брошурках. Вистарчить переглянути українську пресу чи публікації в краю як за границею, щоб об цім переконатися. Видають спеціяльні брошури в роді: „Державність чи гайдамацтво" Олександра Шульгина. Думаємо, що така нагінка на молоду ґенерацію не направить ситуації і не змінить відношення „дітей" до „батьків", а навпаки загострить.

Не хочемо брати „дітей" в оборону й сказати, що у всім правильно поступають і не роблять похибок. Але кілько похибок, і то кардинальних, наробили „батьки"? „Діти" роблять похибки, але їх не відпираються, тай ці похибки є менше діймаючі й можна їх зрозуміти. А „батьки" роблять похибки, які приносять моральну шкоду нації, якої не дасться нічим направити; цих помилок ні зрозуміти ні оправдати не можна. І чи хтонебудь позволив собі за це кинути на адресу „батьків" такі слова обиди, як „Новий Час" з дня 6. травня ц. р. ч. 48 кинув під адресою української молоді? Думаю, що „діти" мають тільки такту й почуття відповідальности, що вони цего не написалиби, хотяй малиб більше право на це.

Закид про „низкий, інтелектуальний рівень нашої молоді", та що „наша молодь не має з чим входити в ряди політичних партій", є — делікатно кажучи — позбавлений всяких основ. Автор статті або не знає сьогоднішньої нашої молоді, або написав це зі злоби. Ми рішуче не хочемо сказати, що сама молодь є досконала; до цего й сама молодь не має претенсій. Вона вповні свідома недомагань та похибок і старається в міру спромоги усунути ці недомагання й похибки. Вистарчить прочитати одноднівку „Студентський Шлях", видану у Львові студентською молоддю та інформації про II. Краєву Студентську Конференцію. А освітна праця молоді в усіх освітних установах? А хибаж діяльність Центрального Союза Укр. Студентства й його акція на міжнародньому форумі була колинебудь така богата, як під сучасну пору? І за це все хиба заслугує молодь на таку обиду? А як набування знання та усування недомагань і похибок у „дітей" не йде так легко й скоро, як цего хотілося, то це також має свої причини.

Чи хтонебудь з „батьків", за винятком кількох одиниць, дав колинебудь „дітям" вказівку, що, як і коли робити, щоби усунути недомагання й похибки? Ні! Навпаки, відомо нам, що „діти" не один раз зверталися до „батьків" й просили помочи, але, на превеликий жаль, без успіху. Щоби не бути голословним, наведу „Гурток Українїстів" у Львові, який порушував цю справу якраз на сторінках „Нового Часу" (ч. 15. з 13. лютого ц. р.), де читаємо: „проектовано також, бa навіть роблено деякі заходи в тому напрямі, щоби професори українїсти схотіли від часу до часу давати виклади на вище згадані темі (мова про виклади з обсягу української мови, літератури й етноґрафії). Заходи, що правда, роблено, але проекти остали тільки проектами, очевидно не з вини студентів *лише з вини самих професорів, які все прирікали й прирікали тай на тому кінчилося*" (підкр. моє О. Г.). А може „батьки" не помагаючи „дітям" безпосередно, помагали бодай посередно: пресою чи иншими виданнями або науковими працями?

Чи „низький інтелектуальний рівень нашої молоді", на який нарікає „Новий Час", може піднести українська преса, от хочби сам „Новий Час"? Чи може це зробити „Діло" своїми „політичними" статтями, які скорше можна назвати політичною акробатикою чим політикою? Чи може „Нова Україна", яку видавали соціялісти-революціонери з Микитою Шаповалом на чолі, які тільки оплювували наших предків і традицію? Чи може „Соціял-Демократ", якого видають у Подебрадах пп. Феденко й Мазепа? Воник на конференції II. Інтернаціоналу обороняючи память Петлюри інформували учасників, що в часі наших визвольних змагань „жадної української армії не було, а були тільки селяне узброєні у коси, ціпи й вила, і то лише зимою, а як прийшла весна, все розбігалося домів до весняних хліборобських робіт". Чого може молодь навчитися з „наукових" праць, де один автор пише, що Україна має простору 640.000 квадр. кільометрів, другий 680.000, а в третого 700.000, що Дністер пливе українською землею 800 кільометрів? Чи аж тоді піднесеться інтелектуальний рівень молоді, як вона присвоїть собі штуку „батьків": одно говорити, друге писати, а трете робити?

Коляж наша молодь мусить власними силами усвідомлювати собі свої недомагання, пізнавати свої похибки, шукати шляхів і засобів, як їх усувати, то ця праця мусить іти поволи, мимо найкращих зусиль молоді. Але як „батьки" не зробили *вавчасу* всего, щоби усунути недомагання й запобігти похибкам молоді, не мають тепер права нарікати, а то й робити нагінку на „дітей". Сьогодні не вистарчає поставити діяґнозу, бо її кожний знає, а треба дати лік і то правдивий лік, не суроґат. Не можна обезцінювати молодь, а за кілька днів бачити в ній кров у живому орґанізмі, „звязкове звено". Якби у нас було здорове й сильне „вчера й сьогодні", то Нація цілком спокійно може глядіти на „завтра". Це мусять знати „діти", а ніколи не сміють забувати „батьки".

О. Грузченко.

Задунайська Січ і Калішська станиця.

156 років минає в червні, як 86.000 московського війська несподівано рушили у запорожські землі й у ночі мов хижі Татари облягли Січ. Хоч запорожців було дуже мало, але вони рішили битись до загину. Москалі пустились на хитрощі; підступом заманили до себе старшину, а позбавивши запорожців проводу й посіявши між ними заколот, тілько тоді увійшли до Січи. Занявши своїм військом Січ і зруйнувавши все, не поминувши навіть церкви, Москалі були певні, що тепер вже назавше знищили це небезпечне гніздо орлів, які чуйно берегли своїх вольностей і на перший поклик ставали в оборони покривдженого українського народу. Москва вже гучно святкувала свою перемогу, але лицарська громада, що більш як триста років боронила не тілько Україну, але й заступала Польщу й Москву від Татар, ще не хотіла помирати.

5000 запорожців, забравши найцінніші скарби, образ Покрови, малу хоругву та ще деякі клейноди, попращали Великий Луг і пішли шукати захисту до найбільшого історичного ворога, до Турка. Тяжко було запорожцям іти до турецького султана шукати захисту, але це був єдиний вихід, аби зберегти свої вольности, традиції й силу потрібні в боротьбі за рідний край. Заложивши нову Запорожську Січ за Дунаєм запорожці дали доказ, що доки вистарчить сил, будуть боронити й берегти свої вольности. Сам факт істновання цієї першої української військової еміґрації був живим символом безсмертности української ідеї, яку не в силі знищити жадні вороги. Москву дратувало й непокоїло істновання нової Січи на еміґрації; всілякими способами старались Москалі переконати Турків про шкідливість існовання Нової Січи, а в самій Січі мали безліч своїх аґентів, завданням яких було розложити й знищити це гніздо вільних орлів.

Історія знов повторилась... В боротьбі за молоду українську державу 1917.—1920. р. українська армія не видержала напору переважаючих московських сил і мусіла шукати

Ю. ГАСЕНКО. 6)

В село на спокуту.

(Продовження).

Розчарований вертався я до Миколи Павловича. Було видно, що сільське начальство не дуже ласе допомагати людині. Треба самому якось улаштуватись.

— Ну, а сподобалось начальство? — зустрів мене Микола Павлович.

— З першого слова накинулось докорам, що ще вчора перед його очі не представився, а запив з „куркульськими подхлебалами".

— А, в них так. Хто не в їхню дудку грає, той як не куркуль, то підкуркульник, чи куркульський подхлебало. Коли не хочеш з ним скандалу мати, то не ставай ніколи й ні в чому проти, бо війна безнадійна, а біди наберешся. Я на власній шкірі спробував. Затявся з ними, село все на свій бік перевернув, всім сходом ухвалили забрати Глевтяка-хабарника з села... А вийшло що? Глевтяк-хабарник головує й досі як „примєрний" на весь район голова сільради, а мене куркулем зробили, з кооперації вичистили, злодієм громадським ославили, щей розкулачили — з хати власної вигнали.

— Дивно мені й чудно, як воно все ведеться. Невже Глевтяк — така ґеніяльна голова, розум великий, що важко його подолати?

— Кий чорт! Звичайний смертний, сільський малописьменний дядько, лиш трохи хитрий. Він зрозумів „відповідно" владу робочих і селян, нахапався революційних фраз про неї, виклепав ними язика, вдало проспівав пролетарського Лазаря перед вищим начальством — і Глевтяк „найкращий радянський працівник, найвідважніший революціонер та ідейний борець за соціялізм". Характеристичні прикрі речі: в очах села Глевтяк Микита — вчорашнє ледащо, що цілими тижнями пяне валялось по корчмах; Глевтяк Микита — вчорашній злодій, що на сторінках не так давнього минулого має багатенько епізодів дрібних і більших сільських крадіжок; Глевтяк Микита — крутій і здирщик, що злупить з живого й з мертвого; Глевтяк Микита — посміховисько та осуд всього села.. А цього самого Глевтяка районове начальство величає „примєрним революціонером, що віддає всю душу, все життя своє для будівництва соціялізму".

— Іто один Глевтяк всюди вправляється?

— Чого один? Їх цілий леґіон. Сформував коло себе цілу шатію таких як сам, і крутять селу мізки на всі боки та знаменують диктатуру. Глевтяк з Горобчиком диктує, а менші „активісти" виконують. Здобутками діляться солідарно й ніхто в обиді не буває. Приглянешся, — побачиш сам.

— Та вже сьогодні я дещо підмічав, але.... біс з ними! Треба з кватирою якось улаштоватись.

— Я про це з дружиною міркував. Труденька річ. Перебрали всі хати підходящі й ніде нема для вчителя відповідної станції. Добре булоб у дяка, священика, але...

— А можеб попитати у дячихи? В них якраз окрема кімната є — ставить несміло дружина Миколи Павловича.

— Що ти, Наталко, кажеш? — безапеляційно заперечив Микола Павлович. — Учитель на кватирі в духовників! Де це у совітськім царстві видано? Цеж два протилежні бігуни, два ворожі світи, два табори, що перебувають у завзятій боротьбі.

Микола Павлович мав цілковиту рацію. Звязок радянського вчительства з духовенством абсолютно виключається. Найреволюційніший, найактивніший у громаді вчитель, зазнавшись бодай у поверхнім знакомстві з „поповской сворой", наражується на безоглядний осуд. На нього піде нагінка, що кінчиться звільненням з посади та виключенням зі спілки за звязок з протирадянським елементом. Тому Микола Павлович як досвідчений громадянин відхилив думку про світлу дяківську кватиру й порадив, бодай тимчасово, низеньку й вогку хатинку в одинокої тітки Олени.

Застали тітку дома. Ніяково їй було, що в її голих злиднях хоче кватирувати вчитель. Колись, за добрих часів не тримала, а тепер то просто соромно. Самі, каже, не живемо по людському, й комусь не спромога кусень хліба дати, бо до чого не кинь, ті нема, ні свого, ні купити.

— Колиб старі часи, жилиб ви в мене, як у Бога за пазухою, а тепер, що я вам дам поїсти? Сала, мяса нема, — свині пятирічка порізала; сира, масла не купите, бо через оту контрактацію люди коровок позбувалися; чайку не попєте, бо цукор, кажуть, аж за океан вивозять; навіть хлібця біленького не можу дати, бо, самі знаєте, ніде змолоти — спетлювати.

захисту в Польщі. Спочатку мешкали в таборах, потішаючи себе, що це довго не триватиме і що ось-ось повернуться на Вільну Україну. Але час минав, а на Україні панували московські большевики сіючи смерть і руїну. Були спроби безсмертних геройчних вчинків, які скінчились крівавим Базаром. Було безліч инших спроб, коли не згинути, то хоч помститись над лютим ворогом. Як давніш, так і тепер, Москву дратувало й непокоїло існування на еміграції української армії, вона за всяку ціну хотіла розложити її й ріжними намовами змусити до повороту на Україну. Знайшлись такі, що спокусились на московські обіцянки, повірили тай поїхали, а як поїхали, то слід по них загинув... Більшість еміграції лишилась незломною й вірною тим ідеям, за які боролись і жадні намови не могли захитати її духа. Минали довгі роки тяжкого таборового життя, все тяжче й тяжче ставало жити, не оден хотівби полинути у широкий світ, пошукати кращої долі, але й це тяжко було зробити. Споконвічне святе право азилю-гостинности було тепер обмежене. По розвязанню таборів велика частина еміграції розбрилась по цілім світі позначаючи свою дорогу життя свіжими могилами, а ті, що зістали, переважно інваліди й родини обтяжені дітьми, замість гарних задунайських плавнів дістали під Калішем деревляні бараки, де й містяться курені нової Калішської Січи-станиці.

В станиці й в зимовиках навколо Каліша мешкає 1.500 осіб. 80% еміграції займається мальованням образів і гафтованням, а потім з готовими виробами мандрують по цілій Польщі. В станиці є церква з традиційним січовим образом св. Покрови. Це майже одинока церква на цілу Польщу, де всі церковні відправи відбуваються українською мовою. Хоч церква міститься в бараці, але старанням віруючої еміграції вона дуже гарно виглядає; іконостас, хоругви й бічні образи промовляють до молящих такими ніжними й світлими тонами, що змучена турботами й журбою душа емігранта відпочиває в тихій молитві й гоїть свої рани серця.

Калішська Січ ріжниться від Задунайської тим, що тут не тільки самі курені, але тут є й гімназія ім. Шевченка, де вчиться 85 дітей, окрім того є початкова школа ім. С. Петлюри, а для найменших дітей дошкільного віку істнує дитячий садок, де під проводом досвідної учительки діти бавляться, вчаться віршиків, слухають оповідання про Страдницю Україну — і тут, у цім садку формується дитячий світогляд, тут вчаться любити Україну. Найбільш зворушливим моментом є година спільної молитви, коли ці найменші еміґранти, які народились вже на вигнанні, з повагою на дитячім личку поглядають сумними оченятами на схід і чистими устами благають у Господа волі й кращої долі для України. Станиця має ріжні культурні й просвітні організації: театр, читальню, гарно уряджену бібліотеку; був і пласт, але тепер нема. Здавалосьби, що можна жити й таким життям, бо чейже є люде, яким богато гірше живеться? Так воно виглядає, але в дійсности це є сумне і тяжке життя, еміґрантські злидні, тяжка боротьба за кусник хліба, тяжке правне положення, холод і вохкість помешкання, нездоровий клімат, а найгірше відчувається відірваність від рідного ґрунту й туга за Рідним Краєм.

Еміграція, мов ті рослини пересажені на чужий ґрунт не можуть як слід розвиватись; вони на око виглядають мовби здорові, а в дійсности брак соків рідної землі й оточення, підточує корені й засуджує на смерть бідні рослини. Викуплені $1^{1}/_{2}$ морґа поля під цвинтар — вже майже заповнені, лишилось місця найбільше на 70—80 мешканців. Ті, що тут спочивають, мають справжній спокій. Два кільометри від Каліша серед пісчаного поля міститься цей еміґрантський цвинтар, гарно упорядкований; на кожній могилі є плачучий хрест, а всім мешканцям цвинтаря, які заснули вічним сном не зрадивши Рідного Краю, поставили величавий хрест-памятник з написом: „Тим, що вмерли, а не зрадили".

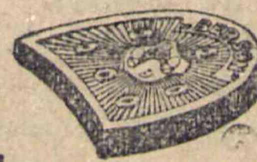
Полтавець-Хмурий.

Правдивою приємністю

є ношення обуви з гумовими запятками BERSON. Найдовша тривкість, три рази трівкіші і дешевші від шкіри, хоронять від втоми. —

Більше очевидно не можна вимагати від гумового запятка.

Отже тільки BERSON!

ЖИТТЯ ВОЛИНІ.

„Рідна Хата" — її завдання, члени, праця й буфети...

Подією певного значіння на Волині є відчинення в Рівному другого товариства „Рідна Хата" (перше було в Луцьку). Про луцьке товариство багато вже писалося й говорилося, а в дійсности зміст „ріднохатянства" ще не зясований остаточно, особливо галицькому громадянству. Щож властиво представляють з себе ті товариства?

Перш над усе треба відмежувати волинську „Рідну Хату" від істнуючої на Холмщині. Холмське т-во „Рідна Хата" по статутові, своїй праці й відношенням влади до його відповідає цілком волинській „Просвіті". Щож торкається до волинської „Рідної Хати", то це інституція створена Петром Певним, — а фактично тим, хто за ним стоїть, — лише для спаралізування просвітянської праці й зменшення впливів Т-ва „Просвіта". Проте й до „Рідної Хати" поставилися адміністрація обережно, обмежуючи статутом район діяльности Т-ва лише на місто і не допускаючи ні на повіт. Тому то характер „Рідної Хати" більше клюбовий. Там більше звертають уваги на буфет, на організовання вечірок, танців, вистав, концертів. Коли йде про ширшу культурно-освітню працю для населення, то „аристократи" з „Рідної Хати" не спішаться. Тай до того статут Т-ва їх обмежує... Просто, не пускають.

Характеристичною відзнакою Т-ва є те, що воно й статутом й поза статутом має на меті й цілком наставилося на „обєднання людности без ріжниці народовости". Це обєднання переводить товариство зі всім запалом, від якого збільшується скільксть міцних напитків і добрих закусок у буфеті „Рідної Хати" в Луцьку, а нині ще й в Рівному. Не дивно тому, що кожне відчинення такої „Хати" створює певну епоху в житті ріжних аматорів пива та закусок. Так перші місяці істнування „Рідної Хати" в Луцьку своїми „випивонами й закусонами" створили навіть певний ріднохатянський культ, а арендаторові буфету придбали добрі зиски. Пізніше вже до „Рідної Хати" не було чого ходити. Нині луцька „Рідна Хата" знову віджила, бо в ній йдуть ріжні збори, наради й знайшов собі там пристановище Союз професійних союзів, що його отворило воєвідство під головуванням Петра Певного, щоби поборювати небезпечні робітничі звязки. Очевидно, у всему тому чогось українського нема, але мешканя „Рідної Хати" переважно еміґранти з УНР., а нині урядовці ріжних польських установ, які в свій час дісталися за дозволом влади на Волинь і за це й за посади нині відслуговуються.

— Знаєм, тітко, знаєм все. Що можна, то добре, а чого не буде, то вибачатимем; чекатимем, поки пятилітка не скінчиться. Тоді вже за всі лиха заживем — кінчав розмову Микола Павлович.

— А бодайби вже їх путь лиха забрала з тією пятиліткою! І так люди ледве кінці звязували, а вони ще пятилітку закрутили. І то, кажіть, що рік, що місяць, та все гірше. Скажіть, чи правда тому, що цього року наклали податок вже й на кури?

— От матиме на кватирі вчителя; вони вам розповідатимуть всю большевицьку політику, а зараз випєм могорич, чи так по руках, тай будемо сватами, бо мені треба по квасолю їхати на сіножать.

Могорич відклали на инший час і пішли; я по речи, а Микола Павлович до дому. Дорогою зайшов я оглянути школу.

За голову вхопився, як вступив у середину. Це було справжнє румовище а не школа. Стіни обдерті, з ямами, буграми від старости й недогляду; вверху світилося, бо дах погнив; в одному кутку стеля аж надто вігнулася, проказуючи, що кому ще світ не надокучив, то не дуже тут затримуйся, бо вона вагітна, може розсипатись кожної хвилі. Через всі виставлені вікна гасав по „салі" вітер, гойдав прибиту цвяхом на стіні єдину в школі наукову річ — шкільну дошку.

І то за тиждень в цій руїні, де горобці у гніздах цвірінкають, та вітри свищуть, в цій купі глини розпочинати науку? Та тутже ремонту, праці на пів літа! Хто думає, клопочеться про школу?

Сумний і занепокоєний вертався я зі „школи". Відхилив особисті справи на бік і заходився біля шкільних. Вернувшися з речами, сів складати проєкт на ремонт школи, щоб сьогодні на засіданні сільради ухвалити й негайно розпочати ремонт.

На „поширеному засідані" сільради.

Смеркало вже, як кінчав я складати кошториса й пропозиції до ремонту школи. Поспішав до сільради, боявся, що опізнюсь.

В сільраді, в темноті, порожньо й тихо. Кадив городняком один член сільради та дижурний виконавець.

— Добрий вечір — вітаюсь.

— Вечір добрий — обзиваються.

— Може вже відбулося засідання сільради? — непокоюсь.

— Де там? Ще лиш загадують, собаками колотять.

— Колиж воно діло буде? дивуюсь.

— На досвіток. У нас завжди так. Сходяться довше, як радять, а починають в чортів голос. Не один і виспиться, поки зберуться.

Я здвигував плечима очікуючи в темряві, а дядьки продовжували розмову:

— Отож не приходили до згоди: старий Ониско підкупив Глевтяка, а син Сидір Горобчикові „відпродав" нову скриню. Глевтяк товче, що старому 3 десятині полагається, у нього робити нікому, а Горобчик настоює, що старому мало треба, їх двоє, а в Сидора дітей купа. Хазяї мовчать, а начальство гризеться. Так-сяк погодились на землі, та зрізалися на корові. Стара Онисьчиха плаче за коровою — єдиною втіхою на старості, а Сидорова жінка клениться, що не пустить нікого до корови, бо вона за її придане куплена. Хазяї мовчать, а начальство чубиться Кожен „определьонно" по пролетарському закону доводить, сердиться, натякає, налякує „розривом клясової солідарности". Аж в сінях на секреті порозумилися.

— Тобі Сидір брат? — Микита до Тити.

— А ти старому Ониськові сват? — так Тита до Микити.

— Я старому обіцяв.

— А мені Сидір скриню продав.

— За скільки?

— За двадцять. А тобі скільки?

— Десять.

— От бачиш. На моїм боці перевевага. Маєш пятьорку і дайош Сидорові корову.

— І начальство розділ двору кінчило. Хто більше кинув, той більше дістав. Стара Онисьчиха умліває коло корови, а Сидір на стіл нового журавля „робітничо-селянської" ставить. Напевне, поширене засідання буде відложене з „важних партейних причин".

— Сучі сини. І на цьому вони наживаються. Та й не раз і не два з нас дивується — чого Глевтяк з Горобчиком так за владу рад боліють та розперізуються? Такіж, здавалосяб, селяни-голяки, як і всякий, аж воно...

— Чомуж би їм не розпинатись за цю власть, коли що — божий день, то свіжа копійчина перепаде.

— Колись батько сам старався для дітей, сам і ділив між них добро й було все лихо-тихо. Ця власть й сюди носа встромила. Треба дурного батька, щоб ночі не досипляв — старався для дітей, а хтось його добром ділив і на старість лишив самого голим.

(д. б).

Теж саме й в Рівному, та тут діячі „Рідної Хати“ дрібніші. Місцевих є двох: рівенський війт і посол від „бебе“ Бура та директор української ґімназії Бичковський. Решта то Скрипники, Литвиненки, Палієнки, Колодяжні, Іщуки й тому подібна, — як кажуть наші селяне, — „пролетарія з чемоданами“. Звідси й брак у них самопошани у зносинах з владою й ріжними рішаючими чинниками, звідси й той незвичайний сервілізм, що чим раз далі захоплює інтеліґенцію на Волині. Відбуваючи офіційні приняття й запрошення, репрезентуючи завжди „пожондний, рускі людек“ не мають ніколи часу (тай не будуть мати!) надати „Рідній Хаті“ дійсний, національно-культурний зміст. Так було в Луцьку, так буде й в Рівному.

Правда, в Луцьку дуже хотіли зробити з „Рідної Хати“ обєднуючу, громадсько-політичну саджавку для спочинку ріжних польсько-українських риб. Вірили, що тут знайде спокій і відпочинок і Петро Певний після праць, що викликають запалення мозку, і Ковалевський втікаючи від домашніх сцен, і Петриківський для створення українсько-бебістично-пепесівського аліянсу. Але ці сподіванки не здійснилися, хочаби тому, що ніхто з тих ріднохатянців і їм співчуваючих не має инших цілей, лише одну: через „спулжице“ користати з наживи. І не богато з них відійшлоби від корита навіть тоді, якби замість Юзефського розпоряджав наживою сам Варскі-Варшавскі... Не дивож, що з луцької, громадсько-політичної саджавки нічого не вийшло окрім добре процвитаючого буфету.

У Рівному не встигло ще „ріднохатянство“ розглянутися; покищо винайшли й винаняли помешкання, заплатили за нього аж на рік уперед, вибрали Управу і, як водиться, випили й закусили. Голова вже починає замислюватися над майбутньою працею в товаристві, а дир. Бичковський вже заповів участь учениць і учеників ґімназії. Цей дипломатичний хід пояснюють тим, що був. директора Пекарського звільнили, а ґімназію позбавили прав за те, що в свій час ґімназія бойкотувала так зване „Літературно-Мистецьке Т-во“, що колись заступало нинішню „Рідну Хату“. Ясно, що п. Бичківському не хочеться йти слідами п. Пекарського.

І так само як одні „діячі“ пояснюють свій сервілізм потребою збудувати будинок для ґімназії, другі плазують для дуже проблематичних прав для ґімназії в майбутньому. Ні! Богато нікчемности на Волині, надто богато!

Мартин З.

Болі в шлунку, тиснення під грудьми, обструкції, зле травлення, болі голови, обложений язик, бліду церу — легко усунути, заживаючи вечером перед сном шклянку повну природної гіркої води **„Franciszka-Józefa“**. Жадати у всіх аптик. і дрогер.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.

З початком квітня вислано нашим передплатникам упімнення. Дуже просимо тих, що ще не вирівнали залеглостей, поспішитися з надісланням їх, в противному разі будемо змушені вдержати висилку й доходити своїх прав іншою дорогою.

Американська жертвенність.

Комунікат Президії „Рідної Школи“ у Львові.

Львівський щоденник „Діло“, подаючи в ч. 62. з 20. березня 1931, під повижчим заголовком підрахунок жертвенности американсько-української еміґрації за листопад і грудень 1930 і січень 1931 р., запитав американське „Обєднання“: „Куди вислано ці гроші й де вони поділися“, коли „Рідна Школа“ (між іншими названими установами) „одержала в останніх місяцях з Америки всього 1.825 долярів (від вересня 1930 до нинішнього дня)“ — 20. березня 1931 р.

Щоби не було непотрібних міркувань, подаємо до прилюдного відома, що сума допомоги, яку проголосило „Обєднання“ в ч. 86 „Свободи“ з 15. IV. 1931 (у статті „Куди дівається гроші вислані Обєднанням не край) покривається вповні з тою сумою, яку дійсно одержала до того часу „Рідна Школа“ в готівці т. є. 1.825 долярів.

Заінтересованих повідомляємо, що в календарному р. 1930 одержала „Рідна Школа“ з Америки через „Обєднання“ 4.925 дол., а від 1. січня до кінця квітня 1931 суму 3.525 дол.

Супроти поголосок в американській пресі, бутьтоби „Рідна Школа“ мала якусь умову з „Обєднанням“ чи з особами при ньому стоячими в справі винагороди за акцію збірок чи пересилку грошей для „Рідної Школи“, заявляємо з усією рішучістю, що „Рідна Школа“ ніколи не мала й не має з ніким ніякої умови в справі винагороди за пропаґанду, за збірки грошей чи їх пересилку й ніколи нікому (отже й „Обєднанню“ ані особам при ньому стоячим) з того титулу ани не виплатила ні одного цента, ані не дозволяла щонебудь задержати із сум зібраних для „Рідної Школи“.

У звязку зі статтю в „Народній Волі“ ч. 44 з 18. IV. 1931 („Де обєдналося двацять тисяч“), в якій подана „резолюція“ нібито ухвалена Загальним Зїздом „Рідної Школи“ такого змісту:

„Зїзд констатує дуже тяжкий фінансовий стан „Рідної Школи“, який ще більше погіршиться у звязку з відомими осінніми подіями. Зїзд звертається з просьбою о поміч до української еміґрації в Америці — зокрема до Обєднання, що останніми часами зібрало на краєві потреби великі суми (понад 24.000 долярів), з яких ще біля 20.000 долярів до краю не надіслало. З оглядну на те, що з усіх краєвих установ і орґанізацій ніхто не потребує так негайної й великої помочі як „Рідна Школа“, кличемо Обєднання: всі гроші на „Рідну Школу“!

заявляємо, що такої резолюції на Загальному Зїзді „Рідної Школи“ 25. III. 1931 **не було й не ухвалено.**

Для ствердження дійсного стану подаємо до відома, що Загальний Зїзд „Рідної Школи“ 25. III. 1931 приняв одноголосно резолюції предложені окремою комісією, між якими була 14 резолюція такого змісту:

„З огляду на важкий фінансовий стан „Рідної Школи“, який ще погіршився в наслідок подій останньої осени, — Загальний Зїзд звертається до української еміґрації в Америці, а з окрема до „Обєднання“ з горячим проханням дальшої визначнішої допомоги, бо матеріяльне скріплення „Рідної Школи“ являється під теперішню пору питанням її існування“.

Дивує нас, відки взявся текст резолюції поданої у ч. 44. „Народної Волі“, коли точний і дословний текст усіх резолюцій, принятих на Загальному Зїзді „Рідної Школи“ дня 25. березня 1931 ми переслали дня 27. березня 1931 одночасно в с і й українській пресі у Галичині до вжитку, а їх вірно передрукував щоденник „Діло“ і часопис „Новий Час“.

Поза резолюціями поданими до прилюдного відома в тих часописах — на Загальному Зїзді инших не було.

Використовуючи нагоду складаємо прилюдно щиру подяку „Обєднанню“ за прихильність до „Рідної Школи“ й за вповні безкорисну пропаґанду жертвенности в її користь, а всім ВП. Братам і Сестрам за морем — за їх щедрі дари.

ПРЕЗИДІЯ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ „РІДНОЇ ШКОЛИ“:

Ілля Кокорудз голова — *Др. Мирон Коновалець* секретар

о. Олекса Базюк, I. містоголова, *Др. Кость Левицький*, II. містоголова, *Іван Ющишин*, скарбник; члени: *Володимир Кузьмович, Михайло Струтинський.*

Ширіть „Український Голос“.

В день української Матери.

(Промова на святі.)

Сьогодні весь український нарід клонить голову перед тобою, Українська Мамо! Віддає поклін, а Ти витаєш цей день з радістю, бо Ти дорого його окупила. Ти заглянула смерти в очі, Ти браталася з каліцтвом. А хто почислить Твої невиспані ночі, горячі, огненні сльози, Твої подвиги, яким ціну знаєш тільки Ти одна! Тобі природа дає в дарі разом з іменем „мама“ іскорку посвяти. Благословенна будь, Ти мамо, що зуміла розжарити цю іскорку в ясне полумя. Твоє дитя, огріте теплом любови, освічене ясністю рідної ідеї перейде життя щасливо й не зійде з правої дороги. Благословенна будь!

Благословенна будь і Ти, Покровителько — Опікунко! Ти, що виреклася особистого щастя, особистої вигоди й ціле життя трудилася для українського народу виховуючи для него молодь. Ти високо піднесла прапор волі і нам усім являєшся Мамою. Перед Тобою клонить голову український нарід, а на Твоє благородне чоло кладе лавровий вінок, украшений жемчугами, такими дорогоцінними як Твоя душа, повна посвяти.

А до Тебе, мамо, що задивлена в себе годиш своїм пристрастям і забаганкам, кличемо: нема більшого щастя, як бачити своїх найблищих вільними, чесними громадянами, нема більшої розкоші, як почуття сповненого обовязку. Давна, відвічна правда, що від жінки, яка лише собі догоджує, йде упадок; також правда, що від жінки, яка живе посвятою для родини, для народа, прийде вся обнова.

Українська Мамо! Сьогодні Твоє свято. Мені не вільно наводити хмари на Твоє погідне чоло, але ніде правди діти... Якби у нас загал жіноцтва давав тільки посвяти як його одиниці, миб були давно засіли у народів вольних колі.

Не кидаю каменем й на тебе, страдальнице, що бита обставинами, недоцінювана найблищими, тягнеш свій важкий плуг, своє ярмо в пітьмі, не бачиш ясної зорі, яка вказує дорогу до щастя, до кращої долі.

Не кидаю каменем і на тебе, розніжнена, екзотична квітко, що тебе від колиски годували казкою про заворожену царівну на шкляній горі та про прегарного лицаря на білому коні.

Але тепер годі! Всему край! Стоїмо над берегом пропасти. Падуть в руїну здобутки дідів та батьків. Українська мати мусить спішити на ратунок, мусить дати обнову.

Українська мамо! З твого серця, через твої руки переходить кожна одиниця, а з тих одиниць виходять колись герої, а вони творять силу нації. Хто вгадає, чи це маленьке немовля, що тепер безпомічно ручки до тебе витягає, не стане колись героєм, не поведе тисячі й міліони за собою? Ти мусиш вічно про це памятати, мусиш вщіпляти свідомість, що краще дати зломитися чим зігнутися, що це відвічна правда, що лише „в своїй хаті своя правда“. Від Тебе, українська мамо, залежить, чи твоя дитина зуміє й схоче оборонити рідну землю, политу потом і кровю предків, чи дозволить байдуже, щоби вона пішла в чужі руки.

Не замикай очей, українська мамо, на нинішню тверду дійсність. Дай своїм дітям свобідну, веселу молодість, але готови їх заздалегідь, гартуй до офірного життя. Кажи їм казку про лицарів, що своїми молодими грудьми захищали країну від ворога, не боялися ніяких трудів ні ран ні смерти; про лицарів, що без ліків, їди й одежі гинули в чотиро-кутнику смерти. Кажи про царівну, яка руч-поруч з мущиною служила Україні в стрілецьких окопах, разом з мущиною переносила тюремні й таборові злидні й муки.

Українська мамо, бережи святість родинного огнища, бережи цей останній скарб українського народа.

Ти є ковалем твого щастя, твоєї дитини, твого народу. Тяжкий молот поклала судьба у твої слабі руки. Та чим сильніший молот, тим твердші вийдуть зпід його характери, що потрясуть підвалинами світа. А тоді твоє імя, імя української мами заблестить самоцвітом Жертви, окружене ореолом Слави.

Мама.

Що чувати в світі?

В обличчу спільного ворога. — Попри все тихе й явне ворогування Німеччини з Францією, не дивлячись на накопичення взаїмної нехіти й ненависти поміж цими двома державами й націями, назріває так у Франції як і в Німеччині щораз виразніше думка про конечність мирного поладнання німецько-французьких спірних справ. В останніх часах множаться публичні виступи політиків і високих старшин по однім і другім боці, які намагаються вплинути на публичну опінію з метою усунення взаїмних упереджень і створення пригідних настроїв для французько-німецького порозуміння. Спроби ці йдуть вже так далеко, що французька політика вичислює пункти, на підставі котрих Німеччина повинна й може дійти до повного порозуміння з Францією. Отже передовсім Франція повиннаби признати доцільність і конечність ревізії й зміни версайського трактату. Німецькі репараційні довги мусілиб бути скреслені. А далі: 1) Франція не буде настоювати на постанові переведення плебісциту в спірному окрузі Сари. 2) Франція згодиться на прилучення Австрії до Німеччини. 3) Бувші німецькі заморські кольонії Тоґо і Камерун, якими тепер адмініструє Франція, будуть повернені Німеччині. 4) Сила воєнна й оборонна Німеччини й Франції буде зрівнана. 5) Справа т. званого данціґського коридора булаб полагоджена в користь Німеччини коштом Литви, яка малаби стати польською провінцією.

Очевидна є річ, що такі довговікові спори й такі сильні розбіжности, які існують поміж Німеччиною й Францією, не полагоджуються так просто й скоро, як це собі уявляють запалені приклонники німецько-французької угоди. Але цей факт, що по обидвох боках піднімаються щораз частіше голоси поєднання, вказує, що ідея німецько-французького порозуміння здобула собі в свідомости обидвох суспільностей доволі сильні позиції, а в обличчу большевицької небезпеки ця ідея поєднання набирає щораз більше реальних форм.

Кандидатський двобій: Бріян — Думер. (*Вислід виборів президента у Франції*). — Бріян і Думер — такі були два найповажніші кандидати на нового президента у Франції, вибори якого відбулися дня 13. травня ц. р. Міністер закордонних справ теперішнього французького уряду Бріян і дотеперішний президент сенату Думер — це два ріжні прапори, дві ріжні програми французької політики, передовсім закордонної. Перший з них це рішучий приклонник мира в Европі, якого він собі не уявляє без порозуміння з Німеччиною коштом навіть деяких постанов версайського трактату. Другий, батько кількох синів, що згинули геройською смертю в останній світовій війні на французько-німецькому фронті, уявляє собі европейський мир лише в таких формах, як це установив версайський трактат. Він не вірить, щоби мир для Европи можна було купити за ціну уступок Німеччині. Отож такі два ріжні погляди, уосіблені двома ріжними політичними діячами, станули дня 13. травня перед збором французьких послів і сенаторів, які на спільному засіданню вибирають президента, як найповажніші кандидати до президентського стільця. Було ще опріч них кілька кандидатів, які поважно не входили в рахубу. Майже вся світова преса предбачала вибір Бріяна й тому тим більше здивування було в політичних кругах, коли Бріян провалився, а властиво відкликав свою кандидатуру після першого голосовання. Перебіг голосовання був такий: На салі зборів присутні 901 послів і сенаторів. Абсолютна більшість голосів потрібних для вибору кандидата виносить 452. При першому голосованню віддано 901 виборчих карток, при чому 4 голоси неважні. За кандидатом Думером віддано 442 голоси, за Бріяном 401. Решта голосів розстрілені. Ніодин кандидат не одержав потрібної абсолютної більшости. Поки приступлено до другого голосовання, Бріян склав заяву, якою знімає взагалі свою кандидатуру на президента. При другому голосованню Думер одержав 556, а кандидат лівиці Маро 330 голосів. Думер став президентом. Вислід виборів вказує, що при сучасному укладі сил серед політичних верхів Франції ідея порозуміння Франції з Німеччиною не опановує французьку суспільність у такій мірі, як це видається деяким Німцям і Французам.

Поширення німецько-австрійської митної унії. — Німецька ґазета „Фоссіше Цайтунґ“ принесла минулого тижня відомість про приспішений хід переговорів поміж Австрією й Мадярщиною з метою заключення господарського союза. На підставі відомостей згаданої ґазети ці переговори добігають вже до успішного закінчення. Одночасно з австро-мадярськими переговорами робить Мадярщина заходи в справі господарського союза з Італією. Всі заходи відбуваються за спільним порозумінням Австрії з Німеччиною й в рямцях, що їх передбачає статут німецько-австрійського митного союза. Коли австрійсько-італійські переговори будуть успішно закінчені, то це буде означати значне поширення й скріплення німецько-австрійського союза. Ясно є, що відомість про нові господарські союзи в рямцях митного союза матиме великий вплив на хід засідання Ліґи Народів, що радить саме тепер у Женеві і має приняти рішення в справі німецько-австрійського митного союза. Всім тим, які досі твердили, що митний союз не зможе поширитись на інші держави, бо він має на оці лише політичні інтереси Німеччини й Австрії, зможе тепер Німеччина й Австрія відповісти й доказати, що для того твердження вони не мали достаточних підстав. А це означає ослаблення позиції Франції, яка найгостріше виступила проти союза й мобілізувала усі можливі сили, аби митному союзові та його поширенню перешкодити. Таким чином ідея середно-европейського митного союза під протекцією Німеччини найшла собі оборонців не лише в особах її авторів, себто німецького й австрійського урядів, але також в Мадярщині та Італії. Ця остання з великою насолодою буде поборювати становище Франції, після того як розбився чи є на дорозі до розбиття французько-італійський договір в справі морських зброєнь.

Наступ на церкву й національну пресу в Еспанії. — Відомости, які надійшли в останньому тижні з Еспанії, вказують, на те, що розпочата на добре еспанська революція виявила усю свою руйнуючу силу. Вся діяльність соціялістично-лібералього уряду зводиться до заперечування й касовання усього старого, а діяльність товпи, яка майже постійно перебуває на вулиці і яка опинилася вже під впливами комуністичних аґітаторів, зводиться до нищення того, що серед еспанського хаосу залишилося на свойому місці, себто проти церкви і національної преси. Вулична товпа заосмотрювана комуністами в запальні матеріяли й відповідні гасла, палить і руйнує церкви, монастирі, редакції, та приватні доми провідників національних партій і ґруп. На вулицях еспанських міст виконує товпа самосуди, зводить бої з поліцією, яка намагається даремно вдержувати лад. Вулична товпа, яка вже знищила й спалила біля 150 церков і кількадесять редакцій, заохочена своїми „успіхами“ йде в своїх домаганнях щораз далі. Вона вимагає, щоби уряд поділився з нею владою, щоби він перенісся туди, де урядує товпа, себто на вулицю. Безвиглядність еспанської революції полягає в тому, що уряд йде на далеко йдучі уступки перед домаганнями товпи й переносить поволі своє урядовання на вулицю. Поодинокі міністри їздять з одного вуличного мітинґу на другий, намагаючись на настроях вуличної товпи оперти долю еспанської революції. Вибір якраз такого шляху не ворожить нічого доброго для країни та її населення. Кожний уряд, який вступив на шлях демаґоґії й хотів будувати нове революційне діло на настроях вуличної товпи, доводив до загирення самої революції й держави. Бо через революцію можуть перейти щасливо лише ці суспільности, які мають сильні й свідомі кадри національно думаючих елементів, на яких може успішно опертися революційна влада. Того якраз в Еспанії, подібно як і в б. Росії в 1917 році, нема й тому Еспанія є наражена на ті самі тяжкі переживання що й б. Росія.

Вогонь може, але не мусить знищити Вашого майна. Смерть мусить прийти і положити край Вашому життю та Вашим старанням про родину. Смерть може прийти кождої хвилі і тому Вам треба негайно забезпечити родину, подбавши для неї про життєву полісу в Товаристві
„КАРПАТІЯ“ Львів, Руська 18.

Вибори до парляменту в Єгипті. — В пятницю минулого тижня відбулися довго відкладані вибори до парляменту. Вислід голосовання покищо докладно невідомий, але сама передвиборча кампанія кидає яскраве світло на політичні відносини в Єгипті. Зацікавлення єгипетськими подіями зростає у світі з огляду на те, що внутрішньо-єгипетські справи вяжуться тісно з інтересами Анґлії, для якої втрата впливів в Єгипті означалаби смертельну загрозу для Анґлії з воєнного, господарського й морального боку.

Як в усіх інших краях, де Анґлія всадовилася, так теж і в Єгипті намагається вона скріплювати ріжниці й ворогування поміж поодинокими партіями автохтонного населення.

В сучасному Єгипті є власне дві такі партії, а саме партія, якою керує голова теперішнього уряду Сідки Паша й друга націоналістична з Нагасом Пашею на чолі. Анґлія піддержує на переміну то одну то знова другу партію, в залежности від того, як це їй в дану пору вигідно, зглядно від того, котра із них зростає в силу, намагаючись при тому так політикувати, щоби одна партія другій не виросла понад голову. До недавна піддержувала Анґлія Нагаса Пашу й націоналістичний рух. Від деякого часу перекинула свої симпатії в бік Сідки Паші, бо налякалася занадто великого розросту й здобуття впливів серед єгипетських мас Нагаса Паші. У відповідь на це проголосив Нагас Паша бойкот анґлійських товарів, подібно як це зробив Ґанді в Індії. Але той сам почин, який дав Ґандієві велику популярність й впливи, в Єгипті довів до упадку впливів Нагаса Паші. Міліонові маси бавовняних дрібних і великих продуцентів, яких інтереси дуже тісно вяжуться з інтересами анґлійських відборців бавовни, відвернулися від дотеперішнього свойого провідника Нагаса Паші. Продуценти знова мають безпосередній вплив на селян і робітників занятих біля управи бавовни й ледви, чи їх зможе Нагас Паша й на далі втримати під своїми впливами. Це тим більше, що Сідки Паша робить перешкоди у виїздах Нагаса Паші та його однодумців на провінцію, так що їхній безпосередній звязок з масами майже неможливий. Коли до цього додати, що в Єгипті царює кромішна темнота, і що ледви що десятий Єгиптянин уміє читати й писати, то зрозуміємо, які перешкоди стоять на дорозі відзискання раз втрачених впливів. Зрештою побачимо з висліду виборів, яку чисельну силу уявляють собою обидва згадані політичні табори в Єгипті.

Хроніка міжнародніх подій.

Хорватські посли до югословянського парляменту вислали до Ради Союза Народів письмо, в якому просять, щоби Рада вислала до Югославії окрему слідчу комісію, яка провірилаби відношення югословянсько-сербського уряду у відношенню до Хорватії та її населення. Хорватські посли заявляють, що коли Рада не возьме в свою опіку хорватського населення, то поміж Хорватами й Сербами може прийти кожної хвилі до кровавої розправи.

*

Після упадку кандидатури Бріяна на президента Франції, хоче Бріян витягнути зі своєї поражки дальші висновки, а саме хоче зректися керування міністерством закордонних справ. Телеґрами доносять, що навіть на відбуваючійся Сесії Ліґи Народів в Женеві він не заступатиме Франції як її міністер закордонних справ.

*

У голосах преси та визначних осіб про вибір Думера президентом Франції й упадок кандидатури Бріяна дається вичути незадоволення з такого обороту справи. Давний президент Америки Кулідж пише, що „упадок Бріяна доказує, що у Франції віджили знова настрої недовіря й ненависти до сусідів“. Німецькі ґазети майже одноголосно остерігають німецький уряд перед Францією табору Думера. Італійська преса теж не має привіту для нового президента Франції. Анґлійська преса жаліє, що „такий розумний політик як Бріян потерпів у Франції поражку“.

*

В Еспанії звільнено з арештів всіх тих, що їх арештовано у звязку з підпалами й нападами. Уряд, що видав наказ про їх звільнення, каже, що вони були лише знаряддям комуністичної й монархістичної аґітації. На їхнє місце посажено в тюрму кількадесять офірних козлів. — В останних двох тижнях зросла сильно еміґрація духовенства та політичних діячів поміркованих таборів з Еспанії.

Найбільше еміґрантів переходить границю англійських посілостей біля Ґібральтару й через гори Піріней до Франції. Уряд насильно здержує еміґрацію, але це нічого не помагає. Поздовж згаданих границь намножилося безліч банд, що виступають ніби то „в обороні республіки й революції“, обдирають еміґрантів до нитки й дуже часто вбивають.

*

Опріч французького господарського пляну оздоровлення Европи, що має бути проголошений на відбуваючійся Сесії Ліґи Народів у противагу до німецько-австрійського митного союза, зголосила також Італія свій проєкт. Ґазети пишуть, що новий італійський плян є зладжений з метою допомогти Німеччині до оборони ідеї реґіональних господарських союзів.

*

Польсько-литовські переговори в справі полюбовного полагодження непорозумінь у пограничній полосі розбилися.

узглядниня всіх спроб, які йшли до того, щоби „добровільно“ розвязати й кооперативи. В часі пацифікації потерпіло матеріяльно 23 читальні й 21 кооператив. Тепер усі Т-ва в повітовому центрі стараються відновити по селах культурно-освітню працю. Яких зусиль, яких матеріяльних засобів прийдеться зужити, щоби відновити таку руїну!

І хрестови не дарують. В селі Серединцях (пов. Тернопіль) був, як і в инших наших селах, хрест на память знесення панщини. Минулої осени хтось вирубав напис на хресті, а 29. квітня ц. р. казав учитель і начальник громади знищити напис до решти, а зладити: 3. maj 1791., odnowiono 1931. Пан „майстер“ дістав пять злотих за роботу.

Селяне втікають з Радянської України до Галичини. На днях удалося ґрупі 15 селян перейти Збруч. Втікачі оповідають, що селяне приготовляли повстання проти большевиків у 60 селах. Через зраду повстання не вдалося, бо чрезвичайка арештувала провідників, а часть уратувалася й втекла. В часі переправи через Збруч один селянин втопився, а другого большевики застрілили. Втікачі перебувають тепер коло Копичинець та оповідають, що у прикордонній полосі тепер богато большевицького війська.

По всій Україні.

Півн. Західні Землі.

60-ліття Василя Стефаника. Дня 14. травня скінчив 60 літ найбільший сучасний український письменник Василь Стефаник. Стефаник не любив гамору довкола своєї особи. Давно втік з міста до рідного Русова, щоби бути близько синього поля, чорних скиб і білого плуга, щоби жити між цими, що чорними, мозолистими долонями втирають піт з чола та великими руками відвертають землі. До села простягалась Стефаникова „Дорога“; там різьбить своє скромне але дорогоцінне „Слово“, звідтам голосить нам красу й силу „Землі“. Тому ця річниця минула тихо; досі відбулася святочна академія в честь Ювилята лише в Тернополі. У Львові має у найближчому часі відбутися також Академія заходом „Просвіти“. „Наукового Т-ва ім. Шевченка“ й „Т-ва письменників і журналістів ім. І. Франка“. Ці три установи мають перевидати всі твори Ювилята в одному томі, а також дали почин до всенародної збірки жертв на ювилейний дар для Ювилята.

Справа б. посла Вислоцького перед апеляційним судом. Перед апеляційним судом у Люблині відбулася 8. травня відклична розправа б. посла Вислоцького, якого суд у Рівному засудив у січні на два роки тяжкої тюрми за промову виголошену на вічу у Дублянах, дубенського повіту. Апеляційний суд затвердив у цілости присуд рівенського суду, а також відкинув внесок оборони, щоби Вислоцького випустити на волю за кавцією. Проти присуду зголошено касацію до Найвищого Суду.

Справа б. посла Дра Когута. Слідчий суддя у Станиславові зачав на днях переслухувати б. посла Дра Когута, берестейського вязня. Закидають йому злочин публичного насильства, поповнений нібито промовами на вічах. Слідство має тревати кілька місяців.

Новий процес за державну зраду. У Львові судили студента Гриника Данила та трох громадян: Михайла Чудака, Степана Підгайного й Ом. Штаєра за державну зраду. В суботу 16/5 попол. потвердили судді присяглі 9 голосами питання про державну зраду щодо Гриника, а трибунал засудив його на 3 роки тюрми; инших звільнив від вини й кари.

Що ствердила судова розправа? Несконфіскована Chwila (Nr. 4361. з дня 17/5.) містить допис зі Самбора: „Senzacyjny wyrok w Samborze“, у якім дослівно читаємо: „Колись то закінчилася перед окружним судом у Самборі дводеннева розправа проти Михайла Яреми й тов., у якій обвинувачено 6 парібків з Дорожева в цілім ряді крадіжей. Одиноким доказом їх вини було, що вони будьтоби признались до вчинків на постерунку держ. поліції в Луці і то в приявi пошкодованих. На розправі виказали многі свідки своїми зізнаннями, що признання до непоповнених вчинків вимушено немилосердним знущанням над обвинуваченими; їх привязували до стовпів і били до втрати памяти, а відтак вели до пошкодованих і казали признаватися до крадіжи, бо грозили, що будуть бити наново. Хоча трох постерункових, що їх слухали як свідків, ствердили під присягою, що обвинувачених не бито, трибунал не дав віри зізнанням поліційних функціонарів і увинних обвинувачених від злочину крадіжи приймаючи, що їх признання до злочину вимушено биттям“.

Кожна нагода добра до нагінки. Дня 12. травня застрілив хтось у Львові ученика 8. ґімназ кляси Богдана Казанівського. Слідство виказало вже, що був це крівавий порахунок між двома молодими студентами за це, що один зневажив другого при дівчині. Ця сумна для двох родин пригода дала майже цілій польській пресі нагоду до чергової нагінки на наші школи й інституції. Вмить появилися наголовки: „Нова жертва У.В.О.“, „Бестіяльське вбивство учня українськими zbir-ами“. Навіть якась панна Kuchtówna, де мешкав убитий, не соромиться використати смерть людини, щоби робити рекляму prof. Janowi як мученикові, та старається кинути камінчики на українську ґімназію, на „Сокола Батька“, так якби між молодими людьми ніколи й ніде не було кровавих порахунків.

Чи не надто „активні“? Дня 13./5 відбулася в Кремянці вистава „Wołyńskiego teatru wojewódzkiego“, заснованого з явною метою польонізації Волиня. Цю виставу уважали своїм обовязком відвідати: голова філії Союза Українок п. Черкавська, професори української ґімназії панове Любинецький і Снігур.

Як узгіднюють працю в Луцькій „Просвіті“? У попередньому числі писали ми за Kurjer-ом Lwowsk-им“, що члени Ради стараються узгіднити свої становища з п. Петриківським. „Українська (?) Нива“ ч. 16. виявила тайну, як це узгіднення має виглядати. А саме, п. Петр. поставив такі умовини: „Рада Просвіти має ухвалити, щоб у Просвіті було повішено портрети Президента Речипосполитої і маршала Пілсудського, а також щоб Просвіта заманіфестувала свою льояльність щодо Речипосполитої“. Пощо освітні діячі усіх народів ломлять голову, якби то повести освітню працю, щоби з неї була якнайбільша користь, коли пан Петр. розвязав так скоро й легко ваше питання?

Сумна статистика. Яку руїну культурно-освітного життя по наших селах полишили відомі пацифікаційні події, свідчить кілька цифр з одного лише підгаєцького повіта. Воєвідський уряд у Тернополі оголосив у своїм деннику розвязання 59 товариств, а кромі того старосто зависило діяльність двох товариств. І так розвязано 18 читалень Т-ва „Просвіта“, 23 ґімнастично-пожарничі Т-ва „Сокіл“, 6 ґімнастично-пожарничих Т-в „Луг“, 9 кружків „Сільського Господаря“ 1 кружок „Рідної Школи“ і 1 кружок „Союза Українок“. Старостово зависило діяльність читалень у Бишові й Щепанові. Більшість товариств розвязала влада на підставі „добровільних ухвал“. Які се були „добровільні“ ухвали, свідчить факт, що окружний суд у Бережанах не

Новобранці розбивають танцями „свято матери“. Село Горбків (пов. Сокаль) улаштувало дня 10. травня свято матери. До гарно прибраної читальні, де відбувалося свято посходилися всі свідомі громадяне й не могли налюбуватися виступом дітей з Тартакова, які давали діточу виставу на святі. Дуже всіх заболіло, що рівночасно біля читальні грала музика й якесь збіговиско забавлялося танцями. Свідомі громадяне взивали танцюристів, щоби музикою й вереском не заколочували свята та не соромили громади. Але танцюючі новобранці відповіли, що їм вільно бавитися, бо заплатили в старости за забаву, а рівночасно зложили шість зл. на „Рідну Школу“. Свідомі громадяне, обурені такою нахабністю „героїв-новобранців“, зложили на місці між собою шість злотих і звернули їх новобранцям, заявляючи, що як вони не вміють пошанувати свята матері, то негідні тої чести, щоби давали даток на „Рідну Школу“. Цей відрухoвий виступ села проти гульні не в пору повинен спаматати й других.

Клич „свій до свого“ на практиці. Селяне Волі міґової (пов. Ліско) жалуються, що греко-католицька капітула в Перемишлі як власник Волі міґової виарендовує свої поля й луки Жидам, а наші малоземельні селяне мусять щойно від Жидів віднаймати поля за високу оплату. Всякі старання селян дістати поле безпосередно від Капітули досі безуспішні. Таксамо без відповіди Капітули лишилося подання, яке ще 1925. р. внесла управа місцевої кооперативи, щоби Капітула подарувала площу під будову кооперативи. Селяне розуміють, чому перед кількома роками зробили нагінку на кооперативу жидівські часописи, але не можуть зрозуміти, чому своя Капітула не відповідає. Також разить наших селян факт, що лісничим у капітульних лісах є від 1920. р. бувший леґіоніст Władysław Wołoszczak, коли рівночасно наші інженери сидять без хліба. Чи не крайна пора покласти конець такій роботі?

Як Окружний Союз Кооператив у Перемишлі розуміє й переводить в життя кооперативну ідею? Кооператива: Робітничий Консум „Надія“ в Перемишлі була від кількох літ сіллю в оці... вгадайте кого! Повітового Союза Кооператив у Перемишлі. Неймовірне це, але правдиве. Причиною такого відношення було, що „Надія“, заснована на здорових підставах та ведена ідейними кооператорами, розвивалася з року на рік збільшуючи свою діяльність. При консумі повстала пекарня, виріб вудженин; робітники дали почин ремісничій бурсі, де зібрали щорічно кілька десятків селянських хлопців, що вчаться у місті ремесла, та кооп. касі „Праця“, де селяне можуть у потребі зарятуватися. Консум ніколи не жалів датків на „Рідну школу“, на удержання повітового аґронома для селян. Добірний товар стягав покупців, тож не диво, що й сільські кооперативи закуповували в пекарні „Надія“ печиво руководячися тим, що це одинока українська пекарня в Перемишлі. А „Повітовий Союз“

заснований „оригінально“ і ведений, скажім делікатно, некооперативно, не розвивався, а противно хилився від грубих недоборів чимраз більше до упадку, хоча потрафив у місцевих кредитових інституцій добути позички, що йшли **на тисячі долярів**! (Цікаві річи про це говорили на зборах „Міщанської Каси“ й „Віри“, а ще буде мова на зборах „Народного Дому“). Останніми часами прийшла нова дирекція до Повітового Союза, який ще й аванзував на „Окружний Союз кооператив“; пішли чутки, що боляк зоперують і Союз буде вести чисто кооперативну роботу. На жаль діла не оправдали слів, як про це свідчить обіжник окр. Союза ч. III. з дня 4. травня 1931 до всіх кооператив. Дирекція повчивши теоретично кооперативи про торговельну карність, що „жадна кооператива не сміє під утратою (повинно бути: „під загрозою втрати“, панове директори!) орґанізаційних порад, дарових люстрацій, а остаточно під загрозою внеску на виключення з членів ОСУК і РСУК без дозволу ОСУК *закуповувати товарів у приватних купців*“, додає при кінці обіжника ще увагу: „Подається до відома кооперативам, що ОСУК з днем 4. травня доставляє всі пекарські вироби з пекарні Таворського, куди належить спрямовувати всі свої замовлення. Ціни конкуренційні. Товар добрий“. Значить, дирекція Союза докотилася вже до того, що наказує сільським кооперативам *бойкотувати українську кооперативу*, а купувати у приватного купця, до того чужинця, який досі, які і всі приватні купці та ще чужинці, нічим не помагав розвиткові кооперації, хиба для власного інтересу шкодив кооперації. У свойому засліпленні дирекція Союза не бачить навіть суперечности, що в тому самому обіжникові не позволяє купувати у приватних купців, а рівночасно посилає до них свої кооперативи вихвалюючи товар, якого ще не бачила. На щастя наші сільські кооперативи мають ще тільки національної свідомости та розуміють, що розвиток „Надії“ є також в інтересі села, що не дадуться збаламутити некооперативному обіжникові Союза. Доказом цего є хочби факт, що 15. травня зголосили кооперативи тільки замовлень у „Надії“, що аж забракло хліба. А дирекція Союза, *як не хоче компромітувати ідею кооперації* (себе осмішувати може, кілько хоче!), повинна свій необдуманий обіжник якнайскорше відкликати.

Радянська Україна.

Повінь. Наслідком великих злив Дніпро та його допливи вилили. Повінь залила часть Києва Подол та численні села й міста над Дніпром, як Черкаси й Кременчуг.

Стан засівів. Народний комісаріят рільництва оголосив урядове звідомлення про стан засівів на Україні. До дня 1. травня мали покінчити всі засіви, а засіяли лише четвертину простору. На Криму та Кубанщині засіяно трохи більше як третину простору. По опізненій весні настала несподівана спека, тому мала надія, що вспіють ще засіяти поля, що лежать облогом. Звідомлення каже, що досі сколективізовано половину селянських господарств.

Поза межами України.

Шевченківське свято в Лодзі. Українці, що під сю пору проживають в Лодзі та околиці, улаштували 9. травня свято в память Шевченка. Саля гарно прибрана килимами та квітами, а серед них портрети Шевченка; по середині сцени великий тризуб й два національні прапори. На програму кромі хорів та реферату зложилися ще деклямації малих діточок та гра бандуриста, що навмисно переїхав з Каліша. У святі брало участь більш як 250 осіб.

КРЕМИ Й МИЛА проти веснівок, скірних виприсків і прищів, відсвіжуючі церу — у великому виборі поручає: АПТИКА ПІД „ЗВІЗДОЮ“ в Перемишлі, вул. Францішканська ч. 24. біля міської вежі, — при Аптиці ДРОҐЕРІЯ.

Нові книжки.

Віталій Юрченко: **„Шляхами на Соловки“**. *(Із записок засланця). Львів. Видавн. Коопер. „Червона Калина“. 1931. Стор. 231.*

Слово Соловки набрало в послідних часах такого страшного значіння, що стало немов синонімом місця найстрашніших мук і знущань над бідними засланцями, які засуджені на повільну а певну смерть мусять ще на сім світі пережити правдиве пекло. Лише кільком удалося утекти звідтам. До таких належить автор вище згаданої книжки, якої не можна спокійно читати. Книжка складається з пятьох розділів: I *„З днів радощів і смутку“* (стор. 4—49), II. *„У повстанчому огні“* (50—88), III. *„З радянця активіста-арештант“* (89—145), IV. *„В радянській вязниці* (146—188), V. *„На Соловки“* (189—231). Автор книжки, колишній повстанець, а пізнійше радянський урядовець, попавс яв кігті ДПУ і мусів пережити всі страхіття большевицького „раю“. Яке то страшне враження роблять на читача місця: „бахнули (стрілили) в другий бік, у заквітчаний портрет Шевченка“... (стор. 9)!, або „Тут чинилось справжнє варварство. Легковажним розчерком пера трьох літературно-інтелектуальних анальфабетів нищились тисячі томів клясичної літератури, нищились оригінали — свідки цінних здобутків цивілізації. Найбільше діставалось нашим небіжчикам — Драгоманову, Грінченкові, Кропивницькому, Щоголіву, Старицькому, а особливо історикам: Грушевському, Аркасові, Коваленкові, Кащенкові та всій без винятку української літератури видання 1917—1920 років (стор. 117). Чиж не страшна це „українізація“? Автор доторкнувся також пятилітки та колективізації й каже: „Пятилітка й колективізація закинула за ґрати (вязниць) тисячі безневинних, найчесніших селян“ (стор. 156). Опис виїзду на Соловки лишає також незатерте враження. Хлопчик тиснеться до батька, якого везуть на Соловки, та кавалерист крутнувши конем на місті, збив хлопчину й розчавчив йому тельбухи, жінку-маму відвезли й понесли на стацію неживого хлопчину“ (стор. 196)... Страшна се лектура, але читач пізнає як слід облуди большевицьких кличів про щастя та безжурне життя робучих мас.

Книжка написана гарно, перші два розділи навіть з доволі гарним поетичним полетом. Лише по прочитанні цілої книжки в свідомости читача повстає огірчення й сором, що такі страшні варварства діються в нинішних часах та що їх виновники сміють говорити про „культуру“! О много цікавіша буде друга частина — опис життя вже на самих Соловках та втеча з них.

Ґен. Всеволод Петрів: **„Спомини“**. *Частина IV. Гетьманщина й повстання Директорії.* (1917—1921). Львів 1931. Накладом Видавн. Кооп. „Червона Калина“. Стор. 117.

Четверту частину споминів цього незвичайного живого мемуариста прийме громадянство й читатиме з таким заінтересованням, як читало три перші частини. Є велика ріжниця між цею книжкою а споминами Дм. Дорошенка про ті самі часи, бо оба автори дивляться на події під иншим кутом; дотого ґен. Петрів більше займається військовими справами. Четверта частина, поділена на 10 розділів, кінчиться описом, як війська Директорії займають Київ

Всячина.

Дивний вияв прихильности. В японській столиці Токіо застрайкували робітники в фарбярні. Якийсь чоловік хотів виявити в голосний спосіб свою прихильність для страйкуючих і казав привязати себе в коші на вершку високого комина фабрики. Там висидів цілі два тижні й не їв нічого. По двох тижнях спустили його на землю; він дуже зіслаб, але притомність ума задержав. Шкода, що часописи не пишуть, чи ця жертва помогла страйкуючим, чи виграли страйк.

Безробіття в місті й на селі. Статистичні викази безробітних обнимають переважно безробітних по містах, а не узгляднюють соток тисячів людей, які сидять по селах без змоги найти хочби найменшу роботу. Виказ за час від 3. до 10. травня має 346 тисяч безробітних; у відношенні до попереднього тижня змаліло число безробітних, бо 9.101 робітників найшло роботу. Розуміється, це капля в морі. Який страшний стан безробіття на селах, свідчать такі числа: у березні ц. р. виїхало з цілої Польщі 6.285 (з того до Франції 3.107, до Німеччини 1870), коли минулого року виїхало в березні 38.292 (з того до Німеччини 23.443, до Франції 6.743, до Канади 3.629). Значиться, цего року виїхало 32 тисячі людей менше як торік. Ці тисячі малоземельних і безземельних при загальним браку зарібків, а при зростаючих цінах хліба, терплять дошкульний голод і нужду.

Людність Польщі. Статистичний уряд обчислив, що 1. січня 1931 р. було всіх мешканців Польщі 31,148.000; на Галичину припадає 8 міліонів триста тисяч.

Кілько Жидів в Европі? В Европі живе тепер по обчисленням біля десять міліонів Жидів. Найбільше живе їх у Польщі, бо три міліони й 125 тисячів, у радянській федерації не цілі три міліони (з того найбільше на Україні), у Румунії 800 тисячів, у Німеччині 585 тис., на Угорщині 473 тис., у Чехах 380 тис., в Анґлії 300 тис., в Австрії 220 тис., у Франції 160 тис., у Голяндії 120 тис., у Швеції шість тисячів а в Данії пять і пів тисячів.

Буря з градом. Дня 12. і 13. травня навістила буря з градом села бережанського й перемишлянського повітів. Наслідком хмаролому позамулювала вода городи в Курянах, Гумниску й Демні. Над Полюховом, Плетеничами й Поритнею падав град та зробив велику шкоду в садах, огородах і полях.

Літною порою року звичайно тратиться апетит, однак булоби великою похибкою обмежувати споживання потрав, бо це викликалоби щораз більше ослаблення. Передусім треба інтензивно відживлювати дорастаючих дітей. Як незвичайно смачні й поживні можна поручити дуже запашні будині Еткера, які тішаться зглядами й дорослих. Зогляду на великий збут будині Еткера можна набути завсіди свіжі.

Ціни збіжжа й рільних продуктів

з дня 18. травня.

Пшениця двірська — —	28·50	29·—	зл.
Жито двірське — — —	23·50	24·—	„
Ячмінь броварний —	22·—	24·—	„
Логаза — — — — —	40·—	42·—	„
Овес на сівбу — — —	29·—	—	„
Кукурудза румунська —	25·—	26·—	„
Гречана каша — — —	73·—	7·5—	„
Фасоля біла — — —	31·—	33·—	„
„ краса — — —	30·—	31·—	„
Горох полевий — —	32·—	33·—	„
Вика чорна — — — —	33·—	34·—	„
Біб — — — — — —	23·—	24 —	„
Лен — — — — — —	47·—	4·8—	„
Любін синий — — —	22·—	24·—	„
Мак синий — — — —	110·—	120·—	„
Конічина — — — —	250·—	260·—	„

Курс грошей.

Доляр амер. 8·92 зл., Німецька марка 2·12·— зл., Франц. франк 0·35 зл., Бельґійський франк 1·24 зл., Австр. шілінґ 1·25 зл., Чеська корона 0·26 зл., Золотий рубель 4·75.

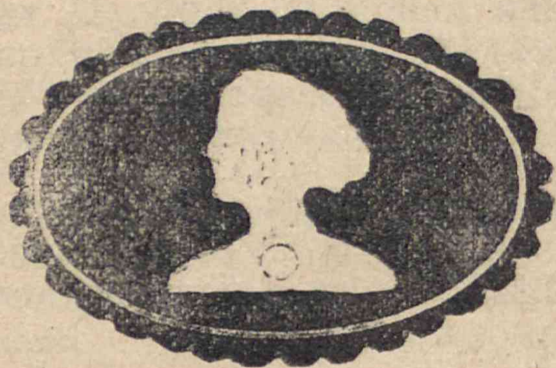
ПОДЯКА.

Дня 14. травня невмолима смерть забрала нам найдорощого сина й брата бл. п. ОЛЕКСУ ДРОЗДА, абітурієнта укр. ґімназії. В цьому нещастю, яке нас так тяжко прибило, знайшли ми серця, які в так тяжкій для нас хвилі виявили своє співчуття, а Покійному віддали послідню прислугу. З тої причини почуваємося до обовязку цею дорогою подякувати всім знайомим і Товаришам Покійного. В першій мірі складаємо подяку Всеч. оо. Катех. Петрові Голинському, Романові Демянчикові і Мих. Біликові за участь в похоронних обрядах і відправлення панахиди, Хв. Дирекції і Зборові Учительському української ґімназії за ласкаву участь і хорові учнів укр. ґімназії та йогож диріґентам: Вп. проф. п. Волянському і п. Рейнаровичові учн. VIII кл. за прегарний спів і всім присутнім, які своєю участю звеличали сумний похоронний обряд. Всім складає щире Спаси Біг

РОДИНА.

Перемишль, 18. V. 1931.

Діти, не нагліть!

кожне з вас дістане належну пайку. Мами й виховники мусять нераз успокоювати, дітей як

будинь ЕТКЕРА

стоїть на столі; всі домагаються найбільшої пайки, тому що будинь **ЕТКЕРА** їм найкраще смакує.

Тому треба давати його дітям як найчастіше, бо смачний, поживний і легкостравний. Будиньові порошки **ЕТКЕРА** і Др. **ЕТКЕРА** будині — присмаки можна з огляду на їх великий збут все набути в свіжім стані у всіх споживчих крамницях. Там рівнож можна дістати ілюстровану в красках книжечку **ЕТКЕРА** з приписами **видання F, за 40 ґр.**, котра заохочує приладжувати ріжного рода леґуміни й печива. Якби книжочки в складі забракло, висилаю сам за надісланєм почтових значків.

Dr. A. OETKER, OLIVA.

НАДІСЛАНЕ.

(За цю рубрику редакція не відповідає).

Адвокат і оборонець у карних справах

Др. Роман Секела

веде канцелярію

в Перемишлі при вул. Фредра 6.

побіч Ринку. Ч. телеф. 149.

Др. РОМАН НЕСТОРОВИЧ

ординує у внутрішніх і жіночих недугах

в Перемишлі — вул. Францішканська 37|II.

(площа на Брамі).

КВАРЦЕВА ЛЯМПА. ХЕМІЧНІ АНАЛІЗИ.

Просвітлювання Рентґеном.

АДВОКАТ

Др. МИКОЛА РИБАК

Веде канцелярію в Перемишлі

ПРИ ВУЛ. ПІЛСУДСКОГО Ч. 1/1.

в льокалі канцелярії бл. п. Дра Т. Кормоша. Заступає в усіх справах цивільних і карних.

Вступні іспити в держ. жіночій учительській Семінарії II. в Перемишлі (з українською і польськ. м. навчання) на I. курс

відбудуться 22. червня ц. р.

До подання треба залучити:

1) Власноручно написаний перебіг життя,
2) Метрику уродження,
3) Шкільне свідоцтво, (з I. півр. 7. кляси, а з II. півр. в день іспиту),
4) Свідоцтво моральности, як що кандидатка вже не ходить до школи,
5) Свідоцтво другого щіплення вісни.

Вимаганий вік: 14—17 літ. Старші як 17 літ можуть старатися о приняття через Кураторію у Львові.

Вступні іспити до вищих кляс відбудуться 17 червня ц. р. — До прохання треба долучити крім вище наведених залучників — послідне шкільне свідоцтво. Речинець вношення прохань минає 31. травня ц. р.

ВИДІЛ ФІЛІЇ „УЧИТ. ГРОМ."
в Перемишлі.

Союз Орґанізацій Інженерів Українців на еміґрації.

В звязку з світовою крізою значна частина українських інженерів на еміґрації перебуває без праці. Головна Управа Союзу утворила спеціяльну Комісію по підшуканню посад та приміщенню на працю безробітних інженерів.

Цим проситься всіх, хто зможе допомогти в цій справі, подати нам про це відомості. Хто з п. п. інженерів перебуває без праці, проситься подати свої адреси через свої орґанізації, або безпосередно до Головної Управи Союзу. — LAZNĚ PODĚBRADY, HOTEL „CENTRAL" Č S. R.

Др. ЕВГЕН ДУРДЕЛЛО

бувш. лікар заграничних клінік, спеціяліст скірних, венеричних і сексуальних недуг (полова неміч) та лікарської косметики

ординує в скірних недугах і т. д. від год. 8½ — 10, 14—16, в косметиці від 10—11 і 17—18, в неділі і свята від 10–11. Гірське сонце. — Вапофор. — Діятермія. Криотерапія — Сепаратові ждальні.

ЛЬВІВ — ВУЛ. СИКСТУСЬКА ч. 22, III. п. (біля Нар. Гостинниці).

Вінда до вжитку. Телефон 38—90

Виїзджаючим до ПАРИЖА під увагу!

В Парижі відкрито кольоніяльну виставу, про яку писала вже також українська преса. Є певним, що чимало Українців приїде до Парижа з метою проглянути виставу, а рівночасно оглянути також сам Париж та його історичні памятки. Звичайна річ, що між приїзджаючими Українцями до Парижа буде зникаючо мала кількість таких, які були вже колинебудь в Парижі і які знають французьку мову. Щоб приїзджаючі могли добре оглянути не тільки виставу, але й історичні памятки Парижа та його околиць, — Українська Студентська Громада рішила допомогти **їм удільованням всяких інформацій, підшукованням помешкань, як також приділювати своїх членів як провідників.** На думку Студентської Громади це причиниться до того, що приїзжаючі сюди протягом короткого часу та при обмеженій витраті грошей, зможуть оглянути все те, що є тут найцікавіше.

Всі ті, що задумують приїхати сюди протягом цього літа й які бажали-б скористати з помочі Української Студентської Громади, можуть жадати листовно о докладніші інформації, пересилаючи при цьому **5 зл. або 20 кор. чес. на покриття почтових друкарських видатків**, звязаних з удільованням інформацій. З огляду на те, що Студентська Громада не розпоряджає ніякими засобами, спеціяльно призначеними для цеї цілі, буде вона удільовати інформації тільки таким особам, які перешлють вище подану суму на адресу:

M. A. SIRECKYJ
14, rue du Cardinal Lemoine
Paris 5e — France.

На цю саму адресу треба направляти всякі листування.

Управа Української Студентської Громади в Парижі.

ОЖЕНЮСЬ З УКРАЇНКОЮ, панною або вдовою від літ 35—40, солідною, милою, не нинішних поглядів. Я Українець — учитель в Польщі літ 44 з браку знайомства шукаю цею дорогою доброї душі і серця.

Зголошення зі світлиною, за зворот якої і дискрецію ручу словом чести, слати до адміністрації: „УКРАЇНСЬКОГО ГОЛОСУ" під „Учитель".

Найдешевше жерело закупу БЛАВАТНИХ ТОВАРІВ

„МАНУФАКТУРА"

ПЕРЕМИШЛЬ — РИНОК ч. 2.

Уживайте **ЕЛЕҐАНТ**

бо це найліпша паста до обуви і своя **ЛЬВІВ, Корнецького 51.**

Купуючи паперці до курення

„КАЛИНА"

з одинокої української кооперативної фабрики **„Будучність" у Тернополі,** причиняєтеся до розросту рідного промислу і даєте заробіток українському робітництву. —

Неймовірна несподіванка для наших земляків.

З огляду на загальну господарську крізу кожний з читачів може одержати вартісну несподіванку разом з купонами товару 3 м. на мужеське вбрання доброго ґатунку **за 18 зол.** і на сукню жіночу, шовкову лише **за 8 зол.**, коли розвяже правильно подану загадку.

.	ug	.	.	ja
W	.	.	l	.
.	n	.	e	. a

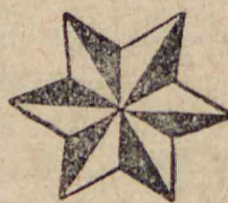
Точки треба заступити буквами так, щоби одержати 3 жіночі імена. Перші букви читані з гори на долину дадуть імя першої жінки на світі.

Без ризика, бо невдача виключена. — Просимо адресувати: Wyroby Krajowe F-ma „SUKNOPOL" Łódź, skr. poczt. 305.

ОПАСКИ і ПОЯСИ на ЖОЛУДОК

ДЛЯ ВАГІТНИХ ЖІНОК — ПОПОРОДОВІ, ПООПЕРАЦІЙНІ, — ВІД ЖИЛЯКІВ.

ОПАСКИ на ПРОПУКЛИНУ.

АПТИКА під **„ЗВІЗДОЮ"**

ПРИ АПТИЦІ ДРОҐЕРІЯ.

Тарифа оголошень: За текстом за I вірш міліметровий одношпальтовий (сторона має 3 шпальт анонсових) 0·50 зол., для дрібних промисловців укр. інстит. 0·30 зол. Дрібні оголош. по 0·25 зол. за слово, найменше дрібне оголош. 2·— зол., для шукаючих праці подані безпосередньо до адміністр. по 0·15 зол. Оголошення в тексті 1·— зл. (за 1 мм.), на першій сторінці 1·50 зл. (за 1 мм.)

За редакцію відповідає: Володимир Зиблікевич. Редаґує: Володимир Зубрицький. З друкарні Кнолера й Сина в Перемишлі.